

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2020/592**z dne 30. aprila 2020****o začasnih izjemnih ukrepih, ki odstopajo od nekaterih določb Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, za odpravo motenj na trgu v sektorju sadja in zelenjave ter vinskem sektorju zaradi pandemije COVID-19 in ukrepov v zvezi z njo**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 ⁽¹⁾ ter zlasti člena 219(1) v povezavi s členom 228 Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Pandemija COVID-19 povzroča občutne motnje na trgu sadja in zelenjave ter trgu vina po vsej Uniji. Ukrepi, ki so jih sprejele države članice za boj s pandemijo COVID-19, zlasti obsežne omejitve gibanja in ukrepi omejevanja socialnih stikov, so povzročili motnje v dobavnih verigah, začasno zaprtje pomembnih možnosti prodaje za pridelke sektorja sadja in zelenjave oziroma vinskega sektorja, tako na veleprodajni kot maloprodajni ravni, pa tudi v sektorju priprave in dostave hrane, kot je zaprtje restavracij, menz, barov, hotelov itd. Ukrepi v zvezi s COVID-19 povzročajo tudi logistične težave, ki so posebej hudo prizadele pokvarljive pridelke sadja in zelenjave ter vinski sektor. Zaradi pomanjkanja delovne sile povzročajo tudi težave pri pobiranju sadja in zelenjave ter v vseh dejavnostih v zvezi s pridelavo vina, pa tudi pri doseganju potrošnikov zaradi prekinitve dobavnih verig, logistike in začasnega zaprtja pomembnih možnosti prodaje. Zaradi teh okoliščin v sektorju sadja in zelenjave in vinskem sektorju prihaja do občutnih motenj. Kmetje v teh sektorjih se srečujejo s finančnimi in likvidnostnimi težavami.
- (2) Glede na trajanje omejitev, ki so jih uvedle države članice v boju proti pandemiji COVID-19, in njihovo verjetno nadaljevanje, dolgotrajne motnje v logističnih in dobavnih verigah ter močan gospodarski vpliv na glavne možnosti prodaje za pridelke sektorja sadja in zelenjave oziroma vinskega sektorja, tako na veleprodajni kot na maloprodajni ravni, ter na sektor priprave in dostave hrane se bodo hude motnje na teh trgih in njihovi učinki še nadaljevali, morda pa celo poslabšali.
- (3) Spričo teh motenj na trgu in spleta okoliščin, kakršnega še ni bilo, se kmetje v vseh državah članicah srečujejo z izjemnimi težavami pri načrtovanju, izvajanju in izvrševanju shem pomoči, določenih v členih 32–38 Uredbe (EU) št. 1308/2013 za sektor sadja in zelenjave ter v členih 39–54 navedene uredbe za vinski sektor. Zato je treba te težave ublažiti z odstopanjem od nekaterih izmed navedenih določb.
- (4) Priznane organizacije proizvajalcev in združenja organizacij proizvajalcev lahko v okviru svojih odobrenih operativnih programov izvedejo protikrizne in preventivne ukrepe v sektorju sadja in zelenjave za okrepitev svoje odpornosti na motnje na trgu. Toda v skladu s četrtnim pododstavkom člena 33(3) Uredbe (EU) št. 1308/2013 ti ukrepi za preprečevanje in obvladovanje kriz ne smejo presežati tretjine stroškov v okviru operativnega programa. Da bi tem organizacijam proizvajalcev omogočili večjo prožnost in jim dali možnost, da vire v okviru operativnih programov izkoristijo predvsem za reševanje motenj na trgu, ki so jih povzročili ukrepi v zvezi s pandemijo COVID-19, se to pravilo v letu 2020 ne bi smelo uporabljati.

⁽¹⁾ UL L 347, 20.12.2013, str. 671.

- (5) Zaprtje hotelov, barov in restavracij po ocenah neposredno vpliva na 30 % količin, kar ustreza 50 % vrednosti vina, porabljenega v EU. Opaženo je bilo tudi, da potrošnja vina doma ne nadoknadi upada potrošnje zunaj doma. Poleg tega niso možna običajna praznovanja in oblike zbiranja, na katerih se pije vino, npr. rojstni dnevi ali državni prazniki. Poleg tega obstaja nevarnost, da v poletni sezoni ne bo dejavnosti turizma in vinskega turizma. Zato na trgu naraščajo presežki vina. Poleg tega so vinogradniki in celoten sektor vina pod pritiskom zaradi pomanjkanja delovne sile in logističnih težav, ki so posledica pandemije. Vinogradniki se soočajo z vse večjimi težavami za letošnje trgategv: nizke cene, zmanjšanje potrošnje, težave s prevozom in prodajo.
- (6) Poleg tega so se razmere na trgu vina v Uniji že skozi celotno leto 2019 stalno slabšale in zaloge vina so največje od leta 2009. Do tega je prišlo predvsem zaradi kombinacije rekordnega pridelka v letu 2018 in splošnega zmanjšanja porabe vina v Uniji. Na izvoz je vplivalo tudi to, da so Združene države Amerike, glavni izvozni trg Unije za vino, uvedle dodatne carine na uvoz vin iz Unije. Pandemija COVID-19 je zadala še en udarec krhkemu sektorju, ki ne more več učinkovito tržiti ali distribuirati svojih proizvodov, zlasti zaradi zaprtja večjih izvoznih trgov in ukrepov, sprejetih za zagotovitev ustrezne omejitve izhoda in zapore, zlasti ker so prekinjene dejavnosti priprave in dostave hrane in ni možna dobava običajnim potrošnikom. Izvajalce dejavnosti v vinskem sektorju poleg tega obremenjujejo težave pri dobavi ključnega repromateriala, kot so steklenice in zamaški, potrebni za pridelavo vina, saj ne morejo dati na trg vina, pripravljenega za prodajo.
- (7) Umik določenih količin vina, ki se ne tržijo in jih ni mogoče uskladiščiti, s trga, bi moral biti v pomoč pri soočanju s hudimi motnjami na trgu v vinskem sektorju. Zato bi bilo treba začasno uvesti destilacijo vina iz razlogov, povezanih s krizo zaradi pandemije COVID-19, kot ukrep, ki je upravičen do podpore v okviru podpornih programov v vinskem sektorju, da bi pripomogli k večji gospodarski uspešnosti pridelovalcev vina. Za preprečitev izkrivljanja konkurence bi bilo treba uporabo pridobljenega alkohola izključiti iz panoge hrane in pijač ter jo omejiti na industrijske namene, med drugim za razkužila, farmacevtske izdelke in pridobivanje energije.
- (8) Pomoč za krizno skladiščenje je še en ukrep, s katerim naj bi določene količine vina začasno umaknili s trga in pomagali pri postopnem vračanju v razmere, ki bodo gospodarsko bolj znosne. Zato bi morala biti pomoč za krizno skladiščenje vina začasno upravičena do podpore v okviru podpornih programov v vinskem sektorju. Da bi preprečili podvajanje podpore za isto količino vina, umaknjenega s trga, upravičenci do pomoči za krizno skladiščenje ne bi smeli prejeti niti pomoči za destilacijo vina na primeru krize v okviru podpornih programov za vinski sektor niti nacionalnih plačil za vino v primeru krize.
- (9) Da bi pomagali izvajalcem dejavnosti pri odzivanju na sedanje izjemne okoliščine in našli rešitev za te nepredvidljive in negotove razmere, je primerno omogočiti dodatno prožnost pri izvajanju nekaterih ukrepov na podlagi Uredbe (EU) št. 1308/2013.
- (10) Zlasti da bi državam članicam omogočili, da pomagajo pridelovalcem, ki jih je kriza hudo prizadela, je potrebno odstopanje od člena 44(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 v zvezi z ukrepom vzajemnih skladov iz člena 48 navedene uredbe, tako da bi dovolili, da bi bili njihovi stroški dejavnosti, izvedenih leta 2020 v njihovem četrtem letu, upravičeni, tudi če so nastali, še preden je država članica predložila zadevni podporni program. Tako bi lahko države članice v letu 2020 dodelile dodatno pomoč za upravne stroške že vzpostavljenih vzajemnih skladov še za 12 mesecev. Da bi zagotovili gospodarsko ustrezno pomoč, dodeljena pomoč z odstopanjem od člena 48(2) ne bi smela biti regresivna in bi morala ustrezati financiranju, odobrenemu v tretjem letu izvajanja.
- (11) Poleg tega je kot izjemen ukrep treba določiti odstopanje od členov 46(6), 47(1) in (3), 49(2) in 50(4) Uredbe (EU) št. 1308/2013 in začasno povečati najvišji prispevek Unije za ukrepe „prestrukturiranje in preusmeritev vinogradov“, „zelena trgategv“, „zavarovanje letine“ in „naložbe“. Tičasni ukrepi so potrebni, ker izvajalci dejavnosti iz razlogov v zvezi s pandemijo COVID-19 imajo in bodo še imeli občutne izgube prihodkov in dodatne stroške zaradi motenj na trgu in v pridelavi. S povečanjem prispevka Unije za zadevne ukrepe in posledičnim zmanjšanjem upravičenčevega prispevka bi upravičencem v določeni meri finančno pomagali.

- (12) Prožnost, uvedena s povečanjem prispevka Unije, je oblika finančne podpore, za katero pa ni potrebno dodatno financiranje s strani Unije, saj še naprej veljajo proračunske omejitve za nacionalne podporne programe v vinskem sektorju iz Priloge VI k Uredbi (EU) št. 1308/2013. Države članice se lahko zato odločijo, da bodo za zadevne ukrepe namenile večje zneske, samo v okviru letnega proračuna, določenega v navedeni prilogi. Cilj povišanih finančnih stopenj je torej podpreti sektor v trenutnih nestanovitnih tržnih razmerah, ne da bi bilo treba za to sprostiti dodatna sredstva.
- (13) Preventivni instrument zavarovanja letine je upravičen do podpore v okviru podpornih programov za vino kot spodbuda za odgovoren pristop v kriznih razmerah. Člen 49 Uredbe (EU) št. 1308/2013 določa, da podpora za zavarovanje letine prispeva k varovanju prihodkov pridelovalcev, kadar imajo izgubo zaradi naravnih nesreč, neugodnih vremenskih dogodkov, bolezni ali napadov škodljivcev. Glede na hude posledice za prihodke pridelovalcev vina zaradi pandemije COVID-19, do katerih včasih prihaja zaradi včasih nerešljivih težav v vseh fazah pridelave in trženja vina, je primerno podporo Unije razširiti na podporo, ki bo zajemala zavarovanje letine, če so izgube nastale zaradi pandemije pri ljudeh. V takih primerih je tudi primerno začasno povečati stopnjo Unije na največ 60 %, da bi vinogradnikom v določeni meri finančno pomagali.
- (14) Zelena trgatev iz člena 47 Uredbe (EU) št. 1308/2013 se uporablja kot ukrep za upravljanje trga, če se pričakuje prevelik pridelek grozdja. Navedeni člen določa, da je kmetijsko gospodarstvo upravičeno do podpore, če se na njem grozdi v celoti uničijo ali odstranijo. V sedanjih razmerah se vinogradniki soočajo s težavami brez primere za pritegnitev delovne sile, ki je potrebna za izvedbo take vseobsežne dejavnosti. Zato je primerno odstopiti od te določbe in dovoliti uničenje ali odstranitev nezrelih grozdov na delu kmetijskega gospodarstva, pod pogojem, da se to izvede na celotnih parcelah.
- (15) Iz skrajno nujnih razlogov, zlasti ob upoštevanju trenutnih motenj na trgu, njihovih škodljivih vplivov na sektor sadja in zelenjave ter vinski sektor, nadaljevanja in verjetnega poslabšanja teh motenj, je treba takoj ukrepati in nujno sprejeti ukrepe za ublažitev škodljivih učinkov. Odlašanje z nujnim ukrepanjem za odpravljanje teh motenj na trgu bi lahko še poslabšalo motnje na trgu v obeh sektorjih in bi škodljivo vplivalo na pogoje pridelave in pogoje na trgu v obeh sektorjih. Zato bi bilo treba to uredbo sprejeti po nujnem postopku iz člena 228 Uredbe (EU) št. 1308/2013.
- (16) Zaradi nujnosti takojšnjega ukrepanja bi morala ta uredba začeti veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije* –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I

SADJE IN ZELENJAVA

Člen 1

Začasno odstopanje od člena 33(3) Uredbe (EU) št. 1308/2013

Z odstopanjem od četrtega pododstavka člena 33(3) Uredbe (EU) št. 1308/2013 se mejni znesek tretjine stroškov za preprečevanje in obvladovanje krize v okviru operativnega programa iz navedene določbe v letu 2020 ne uporablja.

POGLAVJE II

VINO

ODDELEK 1

Podporni ukrepi v primeru krize

Člen 2

Odstopanje od člena 43 Uredbe (EU) št. 1308/2013

Z odstopanjem od člena 43 Uredbe (EU) št. 1308/2013 se lahko v proračunskem letu 2020 v okviru podpornih programov v vinskem sektorju financirajo ukrepi iz člena 3 in 4 te uredbe.

Člen 3

Destilacija vina v primeru krize

1. Podpora se lahko dodeli pridelovalcem vina za destilacijo vina v skladu z zahtevami in pogoji iz tega člena. Taka podpora je sorazmerna.
2. Za preprečitev izkrivljanja konkurence se alkohol, proizveden z destilacijo s podporo iz odstavka 1, uporablja izključno v industrijske namene, vključno z razkužili in farmacevtsko uporabo, ali za pridobivanje energije.
3. Upravičenci do podpore iz odstavka 1 so vinska podjetja, ki proizvajajo ali tržijo proizvode iz dela II Priloge VII k Uredbi (EU) št. 1308/2013, organizacije proizvajalcev vina, združenja dveh ali več proizvajalcev, medpanožne organizacije ali destilarne za proizvode vinske trte.
4. Do podpore so upravičeni samo stroški dobave vina destilarnam in destilacije tega vina.
5. Države članice lahko določijo prednostna merila tako, da jih navedejo v podpornem programu. Takšna prednostna merila temeljijo na konkretni strategiji in ciljih iz podpornega programa ter so objektivna in nediskriminatorna.
6. Države članice določijo pravila za izvajanje postopka podpore iz odstavka 1, med njimi pravila o:
 - (a) fizičnih ali pravnih osebah, ki lahko vložijo vloge;
 - (b) vložitvi in izbiri vlog, kar vključuje vsaj roke za vložitev vlog, za pregled ustreznosti vsakega predlaganega ukrepa in za obveščanje izvajalcev glede izida postopka izbire;
 - (c) preverjanju skladnosti z določbami o upravičenih ukrepih in stroških iz točke 4 ter prednostnih merilih, če se uporabljajo prednostna merila;
 - (d) izbiri vlog, kar vključuje vsaj ponderiranje vsakega prednostnega merila, kadar se uporabljajo prednostna merila;
 - (e) ureditvi plačil predplačil in položitve varščine.
7. Države članice določijo višino podpore upravičencem na podlagi objektivnih in nediskriminatornih meril.
8. Z odstopanjem od člena 44(3) Uredbe (EU) št. 1308/2013 lahko države članice dodelijo nacionalna plačila v skladu s pravili Unije o državni pomoči za ukrep iz tega člena.

9. Za podporo destilacije vina v primeru krize se smiselno uporabljajo člena 1 in 2, člen 43, členi 48–54 in člen 56 Delegirane uredbe Komisije (EU) 2016/1149 ^(*) ter členi 1, 2 in 3, členi 19–23, členi 25–31, drugi pododstavek člena 32 (1) in členi 33–40 Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2016/1150 ^(*).

Člen 4

Pomoč za krizno skladiščenje vina

1. Pomoč za krizno skladiščenje se lahko dodeli za vino v skladu s pogoji iz tega člena.
2. Da bi preprečili podvajanje podpore za isto količino vina, umaknjene s trga, upravičenci, ki prejmejo pomoč za krizno skladiščenje določene količine vina, za to količino ne smejo prejeti niti pomoči za destilacijo vina v primeru krize na podlagi člena 3 te uredbe niti nacionalnih plačil za vino v primeru krize na podlagi člena 216 Uredbe (EU) št. 1308/2013.
3. Upravičenci do pomoči iz odstavka 1 so vinska podjetja, ki proizvajajo ali tržijo proizvode iz dela II Priloge VII k Uredbi (EU) št. 1308/2013, organizacije proizvajalcev vina, združenja dveh ali več proizvajalcev ali medpanožne organizacije.
4. Države članice določijo pravila za izvajanje postopka pomoči iz odstavka 1, med njimi pravila o:
 - (a) fizičnih ali pravnih osebah, ki lahko vložijo vloge;
 - (b) vložitvi in izbiri vlog, kar vključuje vsaj roke za vložitev vlog, pregled ustreznosti vsakega predlaganega ukrepa in obveščanje izvajalcev glede izida postopka izbire;
 - (c) preverjanju izpolnjevanja pogojev za podporo iz tega člena in določbah o prednostnih merilih, če se uporabljajo prednostna merila;
 - (d) izbiri vlog, kar vključuje vsaj ponderiranje vsakega prednostnega merila, kadar se uporabljajo prednostna merila;
 - (e) ureditvi plačil predplačil in položitve varščine.
5. Države članice lahko določijo prednostna merila, tako da lahko nekateri upravičenci dobijo prednost, in sicer tako, da jih navedejo v podpornem programu. Takšna prednostna merila temeljijo na konkretni strategiji in ciljih iz podpornega programa ter so objektivna in nediskriminatorna.
6. Države članice vloge pregledajo ob upoštevanju podrobnega opisa ukrepov, ki jih predlaga vložnik, in predlaganih rokov za njihovo izvedbo.
7. Z odstopanjem od člena 44(3) Uredbe (EU) št. 1308/2013 lahko države članice dodelijo nacionalna plačila v skladu s pravili Unije o državni pomoči za ukrep iz tega člena.
8. Za pomoč za krizno skladiščenje vina se smiselno uporabljajo člena 1 in 2, 43, členi 48–54 in člen 56 Delegirane uredbe (EU) 2016/1149 ter členi 1, 2 in 3, členi 19–23, členi 25–31, drugi pododstavek člena 32(1) in členi 33–40 Izvedbene uredbe (EU) 2016/1150.

^(*) Delegirana uredba Komisije (EU) 2016/1149 z dne 15. aprila 2016 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju in o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 555/2008 (UL L 190, 15.7.2016, str. 1).

^(*) Izvedbena uredba Komisije (EU) 2016/1150 z dne 15. aprila 2016 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta glede nacionalnih podpornih programov v vinskem sektorju (UL L 190, 15.7.2016, str. 23).

ODDELEK 2

Odstopanja od konkretnih podpornih ukrepov

Člen 5

Odstopanja od členov 44(2) in 48(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013

1. Z odstopanjem od člena 44(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 se v proračunskem letu 2020 podpora za vzpostavitev vzajemnih skladov iz člena 48 navedene uredbe lahko dodeli za stroške, ki so nastali, še preden so bili predloženi ustrezni osnutki podpornih programov v zvezi z dejavnostmi, pri katerih je bilo v letu 2019 končano tretje leto izvajanja.
2. Z odstopanjem od člena 48(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 se podpora za vzpostavitev vzajemnih skladov v zvezi z dejavnostmi, pri katerih je bilo v letu 2019 končano tretje leto izvajanja, lahko dodeli v obliki nedegresivne pomoči za kritje upravnih stroškov financiranja in je enaka finančnim sredstvom, dodeljenim v tretjem letu izvajanja.

Člen 6

Odstopanje od člena 46(6) Uredbe (EU) št. 1308/2013

Z odstopanjem od člena 46(6) Uredbe (EU) št. 1308/2013 prispevek Unije k dejanskim stroškom prestrukturiranja in preusmeritve vinogradov ne presega 60 %. V manj razvitih regijah Unije prispevek za stroške prestrukturiranja in preusmeritve vinogradov ne presega 80 %.

Člen 7

Odstopanje od člena 47(1) in (3) Uredbe (EU) št. 1308/2013

1. Z odstopanjem od člena 47(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013 v letu 2020 „zelena trgatav“ pomeni popolno uničenje ali odstranitev grozdov v nezrelem stanju na celotnem kmetijskem gospodarstvu ali delu kmetijskega gospodarstva, če se zelena trgatav izvaja na celotnih parcelah.
2. Z odstopanjem od drugega stavka člena 47(3) Uredbe (EU) št. 1308/2013 podpora za zeleno trgatav ne presega 60 % zneska neposrednih stroškov uničenja ali odstranitve grozdov in izgube prihodkov v zvezi s takim uničenjem ali odstranitvijo.

Člen 8

Odstopanje od člena 49(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013

Z odstopanjem od člena 49(2)(b) Uredbe (EU) št. 1308/2013 finančni prispevek Unije k podpori za zavarovanje letine ne presega 60 % stroškov zavarovalnih premij, ki so jih pridelovalci plačali za zavarovanje:

- (a) pred izgubami iz člena 49(2)(a) Uredbe (EU) št. 1308/2013 in drugih izgub zaradi slabih vremenskih razmer;
- (b) pred izgubami, ki jih povzročijo živali, rastlinske bolezni ali škodljivci;
- (c) pred izgubami zaradi pandemije pri ljudeh.

Člen 9

Odstopanje od člena 50(4) Uredbe (EU) št. 1308/2013

Z odstopanjem od člena 50(4) Uredbe (EU) št. 1308/2013 se za prispevek Unije uporabljajo naslednje najvišje stopnje pomoči v zvezi z upravičenimi stroški naložb:

- (a) 60 % v manj razvitih regijah;
- (b) 50 % v regijah, ki ne štejejo za manj razvite regije;

- (c) 80 % v najbolj oddaljenih regijah iz člena 349 Pogodbe;
- (d) 75 % manjših egejskih otokov, kot so opredeljeni v členu 1(2) Uredbe (EU) št. 229/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾.

Člen 10

Veljavnost začasnega povečanja prispevka Unije

Člen 6, člen 7(2) ter člena 8 in 9 se uporabljajo za dejavnosti, ki so jih izbrali pristojni organi držav članic od dne uporabe te uredbe do najpozneje 15. oktobra 2020.

POGLAVJE III

KONČNE DOLOČBE

Člen 11

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 30. aprila 2020

Za Komisijo
Predsednica
Ursula VON DER LEYEN

⁽⁴⁾ Uredba (EU) št. 229/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v korist manjših egejskih otokov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1405/2006 (UL L 78, 20.3.2013, str. 41).